Ylikomisario Hannu Pietilä

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

U 62/2020 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallintaa koskeva asetus)

1 Lausuntopyyntö

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Poliisihallitukselta asiantuntijaa kuultavaksi hallintovaliokunnan etäkokoukseen sekä kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä Eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallintaa koskeva asetus).

2 Asiantuntijan lausunto

Komissio ehdottaa uusia menettelyjä, joilla maahan pyrkijän asema tultaisiin määrittämään nykyistä nopeammin. Rajalla otettaisiin käyttöön kaikkiin rajan ilman lupaa ylittäviin EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisiin sovellettava saumaton menettely, johon kuuluisi maahantuloa edeltävä seulonta, turvapaikkamenettely ja tarvittaessa nopea palauttamismenettely. Näin prosessit, jotka ovat tällä hetkellä erilliset, yhdistettäisiin**.** EU:n maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan uudistusta voidaan pitää kannatettavana.

Komission tiedonannon liitteenä annettiin viisi lainsäädäntöehdotusta mukaan lukien ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallintaa koskevaksi asetukseksi.

Yleisesti voidaan todeta, että ehdotuksen tavoitetta luoda muuttoliike- ja turvapaikka-asioiden yhteinen eurooppalainen hallintakehys voidaan pitää kannatettavana. Myös tavoitetta ehkäistä väärinkäytöksiä ja hakijoiden luvatonta liikkumista EU:n alueella voidaan pitää hyvänä. Kokonaisvaltaisen lähestymistavan lisäksi myös kolmansien valtioiden kanssa tehtävää yhteistyötä paluuta ja takaisinottoa koskevissa kysymyksissä voidaan pitää hyvänä periaatteena.

Kansainvälisen suojelun hakemuksen käsittelystä vastaavan jäsenvaltion määrittäminen nopeasti ja tehokkaasti on kannatettava tavoite. Myös sitä tavoitetta, että hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva valtio määritellään vain yhden kerran, voidaan pitää toimintaa selkeyttävänä. Myös periaatetta,

että hakija ei itse voi valita hakemustaan tutkivaa maata, voidaan pitää hyvänä. Ehdotukseen sisältyy lisäksi pyrkimys nopeuttaa vastuuvaltion määrittämistä ja hakijan turvapaikkaprosessiin pääsyä. Ehdotuksessa painotetaan myös hakijan velvollisuutta yhteistyöhön viranomaisten kanssa ja sitä, että hänen tulee olla viranomaisten tavoitettavissa.

Ehdotuksen mukaan luotaisiin uusi yhteisvastuumekanismi, mikä vastaisi jäsenvaltioiden muuttoliikkeen hallinnan aiheuttaman tuen tarpeisiin. Tukijärjestelyinä voisi tulla kyseeseen sisäiset siirrot tietyissä tapauksissa tai palauttamiset ja niihin liittyvät erilaiset toimet. Palauttamisen tukijärjestelyinä voisivat tulla kyseeseen mm. yhteistyö kolmannen valtion kanssa henkilöllisyyden selvittämiseksi ja matkustusasiakirjojen saamiseksi tai paluun käytännön järjestelyt esim. tilaus- tai reittilentojen muodossa. Ehdotuksen mukaan tukea palauttamisen muodossa antava jäsenvaltio ottaisi vastuun palautettavasta henkilöstä, jos palauttaminen ei toteudu kahdeksan kuukauden määräajassa. Jäsenvaltio olisi tällöin velvollinen siirtämään henkilön alueelleen.

On tärkeää, että vastaanottava jäsenvaltio päivittää Eurodac -järjestelmään tiedon vastuuvaltiosta. Ehdotuksessa muuttoliike- ja turvapaikka-asioiden hallintakehykseksi Euroopan turvapaikkavirastolla ja Euroopan raja- ja merivartioviranomaisella (ERMV) on vahva operationaalinen rooli. Tämä sopii hyvin ERMV:n nykyiseen ja kehittyvään rooliin suhteessa jäsenmaihin.

EU:ssa tarvitaan kokonaisvaltainen muuttoliike- ja turvapaikka-asioiden hallintakehys. Siinä on huomioitava myös kolmansien valtioiden kanssa tehtävä yhteistyö paluuta ja takaisinottoa koskevissa kysymyksissä. Laitonta maahantuloa ja maassa oleskelua tulee ehkäistä ja palautuksia tulee panna toimeen tehokkaasti.

Jakelu
Eduskunnan hallintovaliokunta, HaV@eduskunta.fi

Tiedoksi
Poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen
Poliisijohtaja Sanna Heikinheimo
Poliisiylitarkastaja Mia Poutanen
Poliisiylitarkastaja Karl Linderborg
Poliisitarkastaja Ari Jokinen
Poliisihallitus, Esikunta
Sisäministeriö, poliisiosasto